

นักปราชญ์นิรนามท่านหนึ่ง

ได้แต่งกลอน “สมมุติชีวิต”

กายนคร

เบญจฉันท์” ว่าเป็นเมือง เรียกว่า กายนคร คือ เมืองร่างกาย

คำกลอน

1. สมมุติ รูป คือ ร่างกาย เป็นเมือง มี ประมาณเป็นมาตรฐาน คือ กว้างตลอด ยาววา หน้าคืบมีประตู 9 แห่ง หมายถึง ทวารทั้ง 9 คือ ตา 2 หู 2 จมูก 2 ปาก 1 ทวารหนัก 1 ทวารเบา 1
2. สมมุติ วิญญาณ เป็นราชา ผู้สร้างนคร มีนามว่า จิตราช
3. สมมุติ เจตสิก คือ เวทนา สังขาร เป็นอำมาตย์
4. สมมุติ ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ เป็นฝ่ายข้าศึกมาโจมตี จนกายนครแตก พระเจ้าจิตราชต้องสร้างนครมาใหม่ สร้างขึ้นอีกก็ถูกโจมตีอีก
5. สมมุติ ไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็น พระฤๅษีผู้เป็นอาจารย์ของพระเจ้าจิตราชมายังช่วยคิดอ่านแก้ไข ฝ่ายข้าศึกจึงทำอันตรายไม่ได้ ต้องเลิกทัพกลับไปหมายความว่า เมื่อถึงพระนิพพานแล้ว ก็ ไม่ต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย อีกต่อไป

เรื่องย่อ

กายนครค้ำกลอน กายนครค้ำกลอนเป็นหนังสือแนวธรรมะที่สำคัญยิ่งในอนุรักษ ให้ดำรงอยู่คู่กับพระบวรพุทธศาสนา เพื่อให้อนุชนรุ่นหลัง ได้มีโอกาสอ่าน *สัมผัสอมตรส* แห่งปรมัตถธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในกายนครค้ำกลอนเล่มนี้ นักปราชญ์นิรนามท่านหนึ่ง ได้แต่งกลอน “*สมมุติชีวิต*” ซึ่งประกอบด้วย “ส่วนทั้ง ๕” คือ

เบญจขันธ์” ว่าเป็นเมือง เรียกว่า กายนคร คือ เมืองร่างกาย

๑. *สมมุติ รูป* คือ ร่างกาย เป็นเมือง มี ประมาณเป็นมาตรฐาน คือ กว้างศอก ยาววา หนาตีบมีประตู ๙ แห่ง หมายถึง ทวารทั้ง ๙ คือ ตา ๒ หู ๒ จมูก ๒ ปาก ๑ ทวารหนัก ๑ ทวารเบา ๑

๒. *สมมุติ วิญญาณ* เป็นราชา ผู้สร้างนคร มีนามว่า จิตรราช

๓. *สมมุติ เจตสิก* คือ เวทนา สังขาร เป็นอำมาตย์

๔. *สมมุติ ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ* เป็นฝ่ายข้าศึกมาโจมตี จน กายนครแตก พระเจ้าจิตรราชต้องสร้างนครมาใหม่ สร้างขึ้นอีกก็ถูกโจมตีอีก

๕. **สมมุติ ไตรลักษณ์** คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็น พระ
ฤๅษีผู้เป็นอาจารย์ของพระเจ้าจิตรราชมาช่วยคิดอ่านแก้ไข
ฝ่ายข้าศึกจึงทำอันตรายไม่ได้ ต้องเลิกทัพกลับไปหมายความว่า
ว่า เมื่อถึงพระนิพพานแล้ว ก็ ไม่ต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย อีก
ต่อไป

กายนครคากลอน

จะแถลงแต่งกลอนอักษรสาร มโนน้อมแทนบุปผาสุมามาลัย หัตถ์ประสานเหนือเศียร
แทนเทียนทอง มนต์การรัตนังสิ้นทั้งสาม โดยมีความเลื่อมใสมิได้หมอง จะเปลี่ยนแปลงแต่งความ
ตามทำนอง ให้ถูกต้องบทกลอนนครกาย ซึ่งแต่งเป็นเวียงวังเมืองสังขาร เรื่องโบราณรำลึกศิขยา
เปรียบในร่างเราทุกสิ่งทั้งหญิงชาย เป็นนิยายให้คิดอนิจจัง มิใช่เรื่องชวนเพลินเจริญจิตต์ แต่ที่คิด
ปรับปรุงเพราะมุ่งหวัง เพื่อจะให้เรื่องนี้อยู่จริง ให้ผู้ฟังตรึกตรองในคลองธรรม อันเค้าเรื่องนั้นก็ได้อยู่
ถึถ้วน แต่กลอนล้วนเต็มเข็ญไม่เป็นคำ จึงคิดเพิ่มเติมแต่งแปลงถ้อยคำ ให้แม่นยำถุกถ้วนกระบวน
กาย ๑

ดำเนินความตามเรื่องเมืองสังขาร เป็นนิทานอ่านปลงจางหมาย มีเมืองหนึ่งพึงตรี
อธิบาย นครกายเรื่องธรรม์ราพันพจน์ ว่ากว้างศอกยาววาทั้งหน้าคืบ มีสี่บๆ เป็นลำดับนับไม่หมด มี
กำแพงสี่ชั้นเป็นหลั่นลด ที่หนึ่งจดตามระยะชื่อตะโจ ชั้นที่สองรองคือชื่อมั่งสัง เลือดหล่อหล่อ
น้ำหนักตั้งอักโข ชั้นที่สามนามว่านะหาโร เป็นสายโซ่ร้อยทั่วรอบรั้ววัง ชั้นที่สี่อัญญี่แน่นหนา กั้น
พาราให้โตใหญ่ดังใจหวัง มีคูป้อมล้อมสี่ทิศติดประดั่ง ป้อมหนึ่งตั้งนามเกศาตั้งวาที คูดำลับระดับ
อย่างสนามหญ้า ชื่อโลมาป้อมสองถัดรองที่ ป้อมที่สามนามนะหาโรดี ป้อมที่สี่ทันตาหน้าสงคราม
นครนี้มีประตูอยู่เก้าแห่ง จัดตั้งแต่งคนไว้ให้โตถ้าม เฝ้าประตูคูระวังและนั้งยาม ตะเกียงตามไฟแดง
ทุกแห่งไป ประตูต้นรับขนของถวายเป็นแต่เข้าสายสนธยาปัจจุสมัย ขนานนามทวาราทิว่าไว้ ประตูชัย
मुखะทวารา ของถวายเป็นให้ชาวในนั้น กินไม่ทันบุคหน้าเสียดหนักหนา ขุนวายุให้รันขนออกมา ทวา
ราที่สองซึ่งต้องทำ ชื่อประตูอุจจาระนำโตโครก ถูกลมโกรกกลั่นเหม็นไม่เป็นคำ ที่สามนามปัสสาวะ
ขาประจำ คอยถ่ายน้ำไหลหลังดังลำธาร ยังอีกคู่ประตูที่สี่ห้า ขุนวาทานั่งยามตามสถาน รู้กลิ่นพร้อม
หอมเหม็นเป็นราชการ นามขนานฆานะทวารโ ประตูที่หกเจ็ดเขตต์ระยะ ชื่อโสดะทวารบานเปิดไว้
รับความดีความชั่วตัวพาโล เกิดสุขโขทุกขังประดั่งกัน ประตูที่แปดเก้าแสงวาวแวว ดังแว่นแก้วทั้งคู่
เจ็ดฉัน ชื่ออักษุทวารานำอักษรรย์ เป็นสำคัญทัศนากัฏฐาการ มีปราสาทห้าแห่งเป็นแหล่งหลัก หนึ่งใน
ชื่ออักษุปราสาทราชฐาน ประดับด้วยเนาวรัตน์ชัชวาลย์ สูงตระหง่านที่กษัตริย์เคยทัศนากัฏฐา มีสนม